

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з нормативної дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень»,
що викладається в межах ОПП для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 231 Соціальна робота ОПП «Соціально-психологічна реабілітація»**

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Ферт Ольга Григорівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти.
Контактна інформація викладача	ел. пошта: olha.fert@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Понеділок 15.00-16.30 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/employee/fert-o-h
Інформація про дисципліну	Курс «Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень» призначено для магістрів першого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: тематика науково-педагогічних досліджень у сфері соціальної роботи, процес побудови таких досліджень та вирішення нагальних завдань спеціальності через використання повного арсеналу теоретичних і практичних методів дослідження.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Методологія та методи психолого-педагогічних досліджень» є нормативною (основною) дисципліною з спеціальності <u>231 Соціальна робота</u> для освітньої програми «Соціальна робота», яка викладається в <u>2</u> семестрі в обсязі <u>3</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Мета та цілі дисципліни	Мета навчальної дисципліни полягає в психолого-педагогічній орієнтації студентів на фахову наукову діяльність, її зміст, специфіку та важливість у сучасному суспільстві, розуміння основних проблемних питань сфери соціальної роботи та шляхів їх вирішення через процес наукового дослідження.
Література для вивчення дисципліни	Базова 1. Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія / авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова ; Держ. закл. „Луган.нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 248 с. 2. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад’юнктів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с. 3. Сисоєва С.О. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук. - Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с. 4. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Г.С. Цехмістрова. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с. 5. Колишкін, О. В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності : навчальний посібник / О. В. Колишкін. – Суми : Університетська книга, 2013. – 392 с. 7. Островська К.О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом: монографія. – Львів: Тріада плюс. 8. Creswell, John W. Educational research : planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research / John W. Creswell. – 4th ed. - Boston: Pearson Education, 2012. – 650 p. Допоміжна 9. Вербовський В.В. Як правильно підготувати наукове дослідження: навч. метод. посіб. для студ. і магістрантів / В. В. Вербовський. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – 123с. 10. Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. Гіпотези у наукових дослідженнях [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.info-library.com.ua/books-text-8409.html 11. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: навч. пос. / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко - К.: РННЦ "ДІНГТ", 2000. - 259 с. 12. Бусыгина, Н. П. Качественные и количественные методы исследований в психологии : учебник для бакалавриата и магистратуры / Н. П. Бусыгина. – Москва : Издательство Юрайт, 2015. – 423 с. 13. McLeod, S. A. (2019).Qualitative vs. Quantitative research. Simply psychology: https://www.simplypsychology.org/qualitative-quantitative.html 14. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник / В.В.Лаппо. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 284 с.

Обсяг курсу	<u>24</u> годин аудиторних занять. З них 12 годин лекцій, 12 годин практичних занять та 66 годин самостійної роботи (для студентів денної форми навчання) <u>12</u> годин аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, <u>6</u> годин практичних занять та <u>78</u> годин самостійної роботи (для студентів заочної форми навчання)
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде: Знати: особливості вивчення та впровадження передового психолого- педагогічного досвіду у соціальній роботі Вміти: застосовувати отриманні знання на практиці, здійснювати самостійного наукове дослідження, прогнозувати наслідки здійснюваних педагогічних впливів на особистість. Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою) <i>Загальні компетентності</i> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i> ФК 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи. <i>Програмні результати навчання (за освітньою програмою)</i> ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

	ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук. ПРН 5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних. ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості. ПРН 7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження. ПРН 11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу. ПРН 14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики. ПРН 15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.
Ключові слова	Психолого-педагогічне дослідження, аналіз даних, фахова наукова діяльність
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Теорія соціальної роботи», «Технології соціально-педагогічної роботи»..
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проектів.

Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Практичні заняття: (20 балів) – 5 практичних по 4 бали за індивідуальну підготовку до практичного). Семінарські заняття (10 балів) – 2 семінари по 5 балів. МКР – 20 балів Екзамен – 50 балів Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до іспиту	1. Стан та напрями розвитку наукових досліджень у соціальній роботі. 2. Аналіз педагогічних проблем, що розробляються в Україні в останні десятиліття. Внесок вітчизняних вчених у педагогічну науку. 3. Сутність науково-педагогічного дослідження у соціальній роботі. 4. Особливості науково-педагогічного дослідження у соціальній роботі. 5. Методологічні принципи науково-педагогічного дослідження (об'єктивності, сутнісного аналізу, генетичний, єдності логічного й історичного, концептуальної єдності). 6. Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні, кількісні та якісні дослідження. 7. Вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень. 8. Етика науково-педагогічного дослідження. 9. Характеристика та методологічні засади якісних і кількісних методів дослідження у соціальній роботі 10. Метод інтерв'ю, особливості ведення бесіди. Види інтерв'ю. Планування інтерв'ю. Переваги та недоліки структурованих і неструктурованих інтерв'ю. 11. Групові опитувальні методи. Групова динаміка і соціально-психологічні процеси у фокус-групі. Стратегії модерування і управління фокус-групою 12. Метод анкетування. Види анкетування. Структура анкети. Види запитань анкети. 13. Етапи виконання науково-дослідної роботи. Послідовність виконання, характеристика кожного етапу. 14. Педагогічний експеримент: види, вимоги, структура. 15. Етапи проведення педагогічного експерименту. Підготовчий, дослідницький етап (констатувальний, формувальний, контрольний експерименти), підсумковий етап (статистична обробка даних дослідження, якісний аналіз одержаних результатів, оформлення звіту). 16. Види навчально-дослідної роботи студентів. 17. Особливості науково-дослідницька роботи студентської молоді. 18. Тези доповіді та наукова стаття. 19. Підготовка магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження 20. Представлення результатів науково-педагогічного дослідження. 21. Види оформлення звіту про науково- дослідну діяльність. 22. Особливості структури опису результатів кількісного дослідження. 23. Особливості структури опису результатів якісного дослідження. 24. Послідовність у аналізі результатів наукового дослідження.

	25. Формулювання питань для подальшого вивчення на основі результатів проведеного дослідження
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	Тема 1. Сутність науково- педагогічного дослідження у соціальній роботі. Особливості науково-педагогічного дослідження у соціальній роботі. Методологічні принципи науково-педагогічного дослідження (об'єктивності, сутнісного аналізу, генетичний, єдності логічного й історичного, концептуальної єдності). Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні, кількісні та якісні дослідження. Вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень. Етика науково-педагогічного дослідження.	Лекція, 2 год.	5, 6. 7	Опрацювати матеріали лекції	1 тиждень
2.	Тема 1. Сутність науково- педагогічного дослідження у соціальній роботі. Особливості науково-педагогічного дослідження у соціальній роботі.	Практичне заняття, 2 год.	1, 5, 6 Інтернет ресурси	Розкрити питання: 1. Методологічні принципи науково-педагогічного дослідження. 2. Види науково-	2 тиждень

				педагогічних досліджень	
3	Тема 2. Характеристика та методологічні засади якісних і кількісних методів дослідження у соціальній роботі Характеристика якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження.	Лекція, 2 год.	3,4	Опрацювати матеріали лекції	3 тиждень
4.	Тема 2. Характеристика та методологічні засади якісних і кількісних методів дослідження у соціальній роботі Характеристика якісних і кількісних методів дослідження.	Практичне заняття, 2 год	7,8 Інтернет ресурси	Підготувати повідомлення: 1. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження 2. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження	4 тиждень
5	Тема 3. Метод інтерв'ю, особливості ведення бесіди. Метод анкетування Види інтерв'ю: вільне (нестандартизоване), спрямоване (стандартизоване), напівстандартизоване. Планування інтерв'ю. Підготовка топікгайда. Переваги та недоліки структурованих і неструктурованих інтерв'ю. Групові опитувальні методи. Групова динаміка і соціально-психологічні процеси у фокус-групі. Стратегії модерування і управління фокус- групою Види анкетування (за повнотою охоплення, способом взаємодії, кількістю респондентів, способом передачі анкет, відкритістю). Структура	Лекція, 2 год.	9, 10	Опрацювати матеріали лекції	5 тиждень

	анкети (преамбула, основна частина, паспортника). Види запитань анкети (відкриті, закриті, напівзакриті, запитання-меню, шкальні, дихотомічні, трихотомічні)				
6	Тема 3. Метод інтерв'ю, особливості ведення бесіди. Метод анкетування 1. Методи опитування у соціальній роботі. 2. Вимоги до проведення письмового опитування (анкетування), Структура анкети. Аналіз та інтерпретація відповідей досліджуваних. 3. Бесіда, інтерв'ю. Підготовка до їх проведення, вимоги до ведення. Прийоми активного слухання під час бесіди, інтерв'ю.	Практичне заняття, 2 год	5,6 Інтернет ресурси	Підготувати план інтерв'ю та анкету для науково-педагогічного дослідження	6 тиждень Модульний контроль
7	Тема 4. Етапи виконання науково- дослідної роботи. Послідовність виконання, характеристика кожного етапу. Вибір і обґрунтування теми дослідження. Визначення об'єкта та предмета дослідження. Формулювання мети і завдань дослідження. Аналіз досліджуваної проблеми (літературний огляд). Розробка гіпотез дослідження. Підбір групи досліджуваних. Вибір методів (методики) проведення дослідження. Проведення дослідження. Обробка результатів дослідження	Лекція, 2 год.		Опрацювати матеріали лекції	7, 8 тиждень 9-12 тиждень- практика
8	Тема 4. Етапи виконання науково-дослідної роботи. 1. Основні етапи виконання наукового дослідження. 1.1. Вибір теми, її формулювання. 1.2. Складання змісту роботи, підбір методів. 1.3. Робота з літературою, написання. теоретичної складової дослідження.	Практичне заняття, 2 год. Презентація, дискусія.	9.12 Інтернет ресурси	Підготувати план науково-дослідної роботи.	13 тиждень

	1.4. Експериментальна частина роботи, вимоги до її проведення. 1.5. Підведення підсумків дослідження та їх оформлення. 2. Укладання списку використаних джерел, вимоги до оформлення. 3. Технічне оформлення наукової роботи. 4. Академічна доброчесність у науковому дослідженні.				
9	Тема 5 Педагогічний експеримент: види, вимоги, структура. Види експериментів за способом формування умов, структурою досліджуваних об'єктів і явищ, метою дослідження, числом факторів, величинами, що контролюються. Загальні вимоги до проведення педагогічного експерименту. Відповідність науковим критеріям. Структура педагогічного експерименту	Лекція, 2 год.	5, 6	Складання плану експериментальної роботи	14 тиждень
10	Тема 5. Етапи проведення педагогічного експерименту. Підготовчий етап проведення експерименту. Дослідницький етап: констатувальний експеримент, формувальний експеримент, контрольний експеримент. Підсумковий етап: статистична обробка даних дослідження, якісний аналіз одержаних результатів, оформлення.	Семінарське заняття, 2 год. обговорення.	6	Підбір групи досліджуваних та методів (методик) дослідження	14 тиждень
11	Тема 6 Представлення результатів науково-педагогічного дослідження Види оформлення звіту про науково-дослідну діяльність Особливості структури опису результатів кількісного дослідження (вступна частина, огляд літератури, методологія та методи дослідження, аналіз результатів, дискусія за результатами дослідження, висновки, посилання, додатки). Особливості структури опису результатів якісного дослідження (вступна частина, опис процедури проведення якісного дослідження, знахідки та тематичний аналіз результатів	Лекція, 2 год.	5, 6	Опрацювати матеріали лекції	15 тиждень

	дослідження, дискусія, посилання, додатки).				
12	Тема 6. Представлення результатів науково-педагогічного дослідження.	Практичне заняття, 2 год. Індивідуальна робота, робота в малих групах, обговорення.	5, 6	Представлення індивідуальних проєктів	16 тиждень
13	Модульний контроль				16 тиждень